

**Statens
jernbanetilsyn**

Møte med ledelsen i Jernbaneverket

TILSYNSRAPPORT

Rapport nr 13-05

***Møte med ledelsen i
Jernbaneverket***

TILSYNSRAPPORT

Rapport nr.: 13-05
Arkivkode: 05/227- SF632
Møtedato: 18.08.2005
Foretak: Jernbaneverket

Rapportens innhold :

Denne rapporten oppsummerer innholdet i møtet mellom ledelsen i Jernbaneverket og Statens Jernbanetilsyn den 18. august 2005. Rapporten angir status på viktige områder av Jernbaneverket sin organisering og arbeid innenfor trafikksikkerhet.

Utarbeidet dato:

Sign.:

Rannveig Hiis-Hauge
Revisjonsleder

Godkjent dato:

Sign.:

Erik Ø. Johnsen
Direktør

Innholdsfortegnelse

1. Hensikt med møtet, presentasjon av deltagerne
2. Gjennomgang av saker fra forrige møte (januar 2005, rapport 1-05)
3. Jernbaneverket redegjør for risikobilde, uhellsstatistikk og særlige risikoforhold.
4. Oppfølging av interne prosesser og uønskede hendelser
5. Status og erfaringer med organisasjonsendringer/konkurransesetting
6. Jernbaneverket sine erfaringer med SJT vedr. oppfølging av revisjoner og tilsynsvirksomhet generelt, samt erfaringer med andre tilsyn og med tilrådinger fra HSLB
7. SJTs erfaringer med oppfølging av revisjoner overfor Jernbaneverket
8. JBV's behov for godkjenninger og tillatelser
9. Status vedr. utarbeidelse av ny TU-prosess
10. Eventuelt
11. Oppsummering ved Statens jernbanetilsyn

Vedlegg

1. Agenda
2. Deltakerliste

1. Innledning

Møtet ble gjennomført etter initiativ fra SJT som en del av tilsynsvirksomheten med jernbaneverkets virksomhetene. Hensikten med tilsynsmøtene med ledelsen er å opprettholde dialogen med Jernbaneverket sin ledelse med fokus på viktige elementer i sikkerhetsstyringen og spesielt aktuelle risikoforhold.

Agendaen for møtet er gitt som vedlegg 1 til denne rapporten.

Dette er den formelle tilsynsrapporten etter møtet.

2. Saker fra forrige møte (1-05).

- a. Tilsynet gir skriftlig informasjon til JBV om prosessen med godkjenning av Jernbaneverkets rullende materiell.
Tilsynet og JBV er i dialog.
- b. Det er avtalt et møte i uke 6 for å avklare utestående spørsmål relatert til analyse for operativ trafikkstyring.
Dette saksbehandles i oppfølging av revisjon; status er at tilsynet nå skal gi tilbakemelding på Jernbaneverkets brev.
- c. Tilsynet retter rapport 17-04 (rapport fra forrige møte) vedrørende ansvar for planlegging av konkurranseutsettingen.
Saken er avsluttet.
- d. JBV tar initiativ til et møte for å avklare ytterligere detaljer vedrørende konkurranseutsettingen og SJTs oppfølging av denne.
Saken er avsluttet.
- e. Jernbaneverket og tilsynet må starte en tettere dialog for å avklare misforståelser i tiltaksoppfølgingen generelt og for å forebygge misforståelser i oppfølging av rapport 13-04 spesielt.
Dialogen er nå tettere. Misforståelser følges konkret opp i revisjon 13-04.
- f. Jernbaneverket oversender høringsuttalelser til nye trafikkregler og tar ved behov initiativ til et møte for å presentere kommentarer før fristen utløper.
Tilsynet har mottatt flere høringsuttalelser fra Jernbaneverket, og møte er blitt avholdt. (se også punkt 10.)
- g. Tilsynet tar initiativ til å avklare hvilke hendelser som skal innrapporteres.
Saken er avsluttet.

3. Jernbaneverket redegjør for risikobilde, uhellsstatistikk og særlige risikoforhold.

Status i sikkerhetsarbeidet i forhold til årlig statistikk, status og planer presentert på forrige møte, ble presentert. Følgende forhold ble omtalt:

- Støttefunksjon for sikkerhets og kvalitet i linjeorganisasjonen, er nå også etablert ned til fjerde nivå, dvs hos banesjef.
- Jernbaneverket deltar i internasjonalt samarbeid gjennom arbeidsgrupper under ERA som representant for EIM.
- Konkurranseutsettingen av drift og vedlikeholdsarbeid: Nedbemanning er stoppet inntil videre av hensyn til beredskap. JBV planlegger å øke konkurranseutsetting i takt med økte tildelte vedlikeholdsmidler.
- JBV arrangerte sikkerhetskonferanse i 2005, og har fått god tilbakemelding på den.

- Statistikk per 01.08. viser 1 drept (uklart), 2 alvorlig skadd, 0 sammenstøt, 5 avsporinger (en økning), og på planoverganger 3 sammenstøt og 1 alvorlig skadd (en god utvikling.)

Uønskede hendelser:

- Signalfeil ved Sandvika-Billingstad i april (forsignal viste vent-kjør, hovedsignal vent-stopp). Granskning har vist at feilen lå i signalsystemets software, og dette er nå rettet. Det er nytt at JBV finner feil i software.
SJT spurte om softwarefeil kan forklare liknende uønskede hendelser? JBV svarte at de hadde kartlagt softwaren, og funnet liknende feil langs Gardermobanen (som nå var rettet.)
SJT påpekte at det tok 24 timer fra denne feilen oppstod, til det ble iverksatt operative tiltak, og spurte om JBV har vurdert hva som er adekvat operativ håndtering når man oppdager liknende signalfeil? JBV svarer at de samarbeider med trafikkutøverne og utfører tiltak i hht. rutiner.
- Under prøvedrift av signalanlegg Mercur ved Sand, ble det foretatt en uautorisert handling. Software ble skiftet uten at rutiner for godkjenning ble fulgt.
- Feil på dvergsignal i tilknytning til hovedspor ved Lysaker. Teknisk løsning er funnet, og software er omprogrammert.
- Signalplassering Sandvika – Asker, befaring viste at signalplassering ikke var i tråd med regelverket. Det vurderes nå to mulige løsninger i samarbeid med trafikkutøver, og SJT vil bli orientert.
- Avsporing av 25 malmvogner på Ofotbanen 12. mai. Både havarikommisjonen og JBV's uhellskommisjon var på stedet. Det er ikke funnet en entydig årsak til hendelsen, og det jobbes videre med saken.
- Ved Ofotbanen skjøv en blokk på 2 x 2 meter ut fyllingen; rasvarslingsgjerdet slo ut og trafikken stoppet. Rasvarslingen kvalitetsikres nå.

JBV er bekymret for det de opplever som synkende respekt for rødt lys hos trafikkutøverne.

SJT er bekymret for bagatellisering av rødllyspasseringer; i Synergi klassifiseres disse hendelser som gule eller grønne (minst alvorlig.) Da majoriteten av hendelser knyttet til rødllyspasseringer skyldes tekniske feil, bør det fokuseres på å fjerne disse tekniske feil.

4. Oppfølging av interne prosesser og uønskede hendelser

JBV gjorde rede for prosessene i tiltaksoppfølging etter revisjoner; en prosess de ønsker å forenkle. Prosessen med oppfølging av uønskede hendelser, er JBV tilfreds med, men de søker å bedre brukerkompetansen på Synergi.

JBV har som mål å lukke alle avvik fra gamle SJT-revisjoner i løpet av 2005.

SJT etterspurte hvilke sentrale grep JBV nå utfører.

JBV svarte at de har brukt tid på å evaluere nåværende prosess for revisjonsoppfølging, og at de nå lager en forbedret prosess med fokus på læring.

Både SJT og JBV uttrykte frustrasjon over oppfølgingsprosesser etter revisjoner, men uttrykte samtidig at det oppleves en forbedring.

5. Status og erfaringer med organisasjonsendringer/ konkurranseutsetting

JBV refererte status i konkurranseutsettingsarbeidet.

Underveis har SJT ikke fått dokumentasjon som har vist at JBV har hatt kontroll over prosessen (da JBV i liten grad har kunnet dokumentere status og vurderinger første halvår i prosessen), men SJT har heller ikke sett at JBV *ikke* har hatt kontroll. Dokumenterte vurderinger er nå bedret.

Møteserien mellom JBV og SJT, der JBV presenterer status i konkurranseutsettingsarbeidet, fortsetter.

6. Jernbaneverket sine erfaringer med SJT vedr. oppfølging av revisjoner og tilsynsvirksomhet generelt, samt erfaringer med andre tilsyn og med tilrådinge fra HSLB

JBV hadde i hovedsak positive erfaringer med SJTs tilsynsarbeid: Oppfølging av revisjoner er systematisk og oversiktlig, frister overholdes, varsler og planer kommer i god tid, revisorer er kompetente og hyggelige.

JBV var mindre fornøyd med følgende: Til tider uvesentlig detaljfokus (eksempler under prinsipielle avvik), praksis på å overføre avvik til "egne saker", SJT er uklare i behov for dokumentasjon på utførte tiltak, henvisning til og tolkning av revisjonsgrunnlag er lite konkret, subjektive uttrykk som "ikke tilfredsstillende" i avviksformuleringer, dokumenter som allerede er sendt blir etterspurt, og i oppfølging av avvik hender det at det stadig etterspørres nye forhold.

JBV opplever videre revisjonsomfanget fra varsel til formøte som uklart, og ønsker å ha formøtene på et tidlig tidspunkt.

SJT kommenterte at vi ønsker et funksjonelt forskriftsverk, og at det derfor vil være tolkninger avhengig av bedrift og situasjon. Videre at vi er blitt mer bevisste rundt bruken av uttrykk som "ikke tilfredsstillende", men at vi ikke ser at det er mulig total å unngå bruken av slike uttrykk. Videre sa SJT at det er med hensikt at revisjonsomfanget er vidt i varselet, og at det snevres inn underveis.

For øvrig tar SJT kommentarene fra JBV til etterretning.

7. SJTs erfaringer med tilsyn av og oppfølging av revisjoner hos JBV.

SJT er tilfreds med at vi har registrert at JBV's vilje til å lukke avvik, har økt.

Frister blir imidlertid ikke alltid overholdt, og da uten at utsettelse er avklart med tilsynet. Det ser også ut til å være mangelfull kvalitetssikring av tiltaksplaner, da tiltakene ikke alltid svarer ut hele avviket.

Hvordan dialogene i oppfølgingsarbeidet kan effektiviseres, vil bli tatt opp på kontaktmøter.

SJT informerte om at vi nå har formalisert tiltaksplanen ved å gi pålegg om at denne skal følges. Utkast til revisjonsrapporter vil nå bli sendt som et offentlig brev. SJT ønsker med dette å få ryddigere prosesser.

8. Behov for fremtidige godkjenninger og tillatelser

JBV presenterte behov for godkjenning av ny og endrede arbeidsmaskiner i 2006. JBV skal sikkerhetsgodkjennes innen 01.01.07, og har etablert et prosjekt som vurderer kravene.

9. Status vedr. utarbeidelse av ny TU-prosess

JBV jobber nå med en prosesskartlegging av TU-prosessen, da de ønsker et enklere system. Status er at de har kartlagt ER-prosess, har funnet feil, og skal gå videre med BØR-prosess. Styringssystemet 1B-Tu skal moderniseres.

JBV meldte at framdrift er iht plan.

10. Eventuelt

JBV uttrykte sine forventninger til nye trafikkregler; at de skal egne seg til opplæring, til oppslag under arbeid, og at de skal gi lite rom for tolkning. SJT sa at det er en avveining hvilket detaljnivå man legger seg på, mellom forskriftsnivå og nivå for daglig drift.

Tilsynet har mottatt flere høringsuttalelser fra Jernbaneverket på utkast til nye trafikkregler. Jernbaneverket kommenterte at én av disse ikke er å anse som del av JBV's offisielle kommentar, og at denne ikke er internt kvalitetssikret, og at tilsynet kan se bort fra denne, evt. se på den som et faglig innspill. Tilsynet synes dette er en merkelig praksis. Tilsynet synes videre det er underlig at JBV kritiserer TRJ-prosjektets arbeid, da JBV har hatt en nøkkelrolle i dette prosjektet.

Det er nå avtalt et todagers møte for å sikre at tilsynet forstår JBV's innspill.

JBV spurte om det er behov for halvårlige møter?

SJT innførte halvårlige møter fordi de årlige ble så lange, og fordi det er hensiktsmessig å bli orientert om status på viktige saker.

Det ble konkludert med fortsatt halvårlige møter, men at agendaen på møtet midt i året i større grad fokuserer på status i forhold til møtet ved årsskiftet.

11. Oppfølgingspunkter

Kommunikasjonen mellom JBV og SJT bør bedres, og her kan begge parter bidra.

Vedlegg 1

AGENDA

Tilsynsmøte mellom Statens jernbanetilsyn og Jernbaneverket

Tid: Torsdag 18. august 2005 kl 09-13 Sted: JBV

0900	1. Hensikt med møtet, presentasjon av deltagerne ved Statens jernbanetilsyn.
0910	2. Gjennomgang av saker fra forrige møte (januar 2005, rapport 1-05) h. Tilsynet gir skriftlig informasjon til JBV om prosessen med godkjenning av Jernbaneverkets rullende materiell. Jf punkt 2 foran. ("Tilsynet ønsker derfor heretter å få oversendt dokumentasjon på de godkjenningsprosesser som JBV gjennomfører for skinnegående arbeidsmaskiner.") i. Det er avtalt et møte i uke 6 for å avklare utestående spørsmål relatert til analyse for operativ trafikkstyring. Jf punkt 2 foran. j. Tilsynet retter rapport 17-04 (rapport fra forrige møte) vedrørende ansvar for planlegging av konkurranseutsettingen. Jf punkt 2 foran. k. JBV tar initiativ til et møte for å avklare ytterligere detaljer vedrørende konkurranseutsettingen og SJTs oppfølging av denne. Jf punkt 3. l. Jernbaneverket og tilsynet må starte en tettere dialog for å avklare misforståelser i tiltaksoppfølgingen generelt og for å forebygge misforståelser i oppfølging av rapport 13-04 spesielt. Jf punkt 6. m. Jernbaneverket oversender høringsuttalelser til nye trafikkregler og tar ved behov initiativ til et møte for å presentere kommentarer før fristen utløper. Jf. Punkt 8. n. Tilsynet tar initiativ til å avklare hvilke hendelser som skal innrapporteres. Jf punkt 6.
0930	3. Jernbaneverket redegjør for risikobilde, uhellsstatistikk og særlige risikoforhold. Konkrete uønskede hendelser av alvorlig karakter.
1000	4. Oppfølging av interne prosesser og uønskede hendelser - Jernbaneverket redegjør for hvilke sentrale tiltak ledelsen har initiert som følge av resultater fra og oppfølging av interne revisjoner - JBV's egen vurdering av internt system for oppfølging av avvik Pause
1115	5. Status og erfaringer med organisasjonsendringer/konkurranseutsetting - JBV og SJT sin erfaring med arbeidsform knyttet til oppfølging av Jernbaneverkets prosess
1145	6. Jernbaneverket sine erfaringer med SJT vedr. oppfølging av revisjoner og tilsynsvirksomhet generelt, samt erfaringer med andre tilsyn og med tilrådinger fra HSLB
1200	7. SJTs erfaringer med oppfølging av revisjoner overfor Jernbaneverket
1215	8. JBV's behov for godkjenninger og tillatelser - Gult materiell - Sikkerhetsgodkjenning
1230	9. Status vedr. utarbeidelse av ny TU-prosess
1240	10. Eventuelt
1250	11. Oppsummering ved Statens jernbanetilsyn

Deltakere

Jernbaneverket

Steinar Killi, Jernbanedirektør

Ove Skovdahl, Etatsdirektør Sikkerhet og virksomhetsutvikling

Arne Habberstad, Trafikkdirktør

Jon Frøisland, Infrastrukturdirektør

Statens jernbanetilsyn:

Erik Ø. Johnsen, Direktør

Sjur Sæteren, Avd.dir. revisjon

Øystein Ravik, Avd.dir. sikkerhet og teknikk

Harald Sundlo, Avd.dir. regelverk

Rannveig Hiis-Hauge, Revisjonsleder